

Тетяна ГРИМАЛЮК
науковий керівник
к.е.н., викл. Вакуи О.В.
ІФННІМ THEY

МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В сучасних умовах важливою проблемою недостатньо успішного розвитку підприємства є те, що керівники не завжди чітко розуміють, який саме вид діяльності, чи який із відділів, є найбільш прибутковим, які стратегічні та тактичні рішення прийняти, як прийняті управлінські рішення трансформувати в бізнес-процеси підприємства, як оцінити результати від прийнятих рішень. Вирішити ці питання здатен управлінський облік, шляхом забезпечення керівників об'єктивною інформацією, необхідною для прийняття дієвих рішень та ефективного управління.

Термін «управлінський облік» набуває все більшої популярності не лише в сфері економічних наукових досліджень, а й у практичній діяльності підприємств. Управлінський облік переводить процес управління на якісно новий рівень і забезпечує зворотний зв'язок у системі управління. Проте слід зазначити, що для вітчизняних торгівельних підприємств впровадження в управлінську діяльність системи управлінського обліку, яка б ефективно функціонувала і була економічно виправданою, є суттєвою проблемою. Такий стан пояснюється насамперед відсутністю розробок щодо управлінського обліку методологічного спрямування. Саме тому, для керівників торгівельних підприємств необхідним є вибір найбільш оптимального варіанта організації та технології управлінського обліку.

Теоретично сутність управлінського обліку в торгівлі – це інтегрована система обліку витрат і доходів, нормування, планування, контролю та аналізу, що систематизує інформацію для оперативних управлінських рішень і координації проблем майбутнього розвитку підприємства. Проте на практиці управлінський облік ще не сформувався як цілісна система.

В умовах сучасної конкуренції торгівельним підприємствам необхідно інтегрувати управлінський облік в систему бухгалтерського обліку. Зазвичай застосовують горизонтальну або вертикальну інтеграцію. При горизонтальній інтеграції на одному рівні управління забезпечується поєднання різномірних функцій, а при вертикальній – на різних рівнях управління (робоче місце, відділ, магазин) поєднуються однорідні функції. Результатом горизонтальної інтеграції є досягнення відповідності дій окремих елементів системи задля вирішення певної управлінської проблеми чи досягнення однієї з управлінських цілей. При вертикальній інтеграції певна визначена функція реалізується на різних рівнях управління, але на основі однієї інформації. Таким чином, оптимальна організаційна структура з виділенням центрів відповідальності є необхідною передумовою успішного впровадження і розвитку інтегрованого обліку витрат та доходів на торгівельних

підприємствах, вона дасть змогу досягти конкретного розподілу обов'язків і виконання поставлених завдань [1].

Впровадження управлінського обліку на торгівельних підприємствах потребує вирішення наступних завдань:

1. Розробку фінансово-організаційної структури підприємства, яка б забезпечувала виділення центрів фінансової відповідальності.

2. Інформацію про обрану форму ведення управлінського обліку включити в положення про облікову політику.

3. Вирішити питання щодо складу, сутності і форм управлінської звітності.

4. Виділити методи, які використовуватимуться при управлінському обліку витрат і калькуляції собівартості.

5. Скласти план рахунків управлінського обліку та виокремити моделі типових господарських операцій.

6. Здійснювати набір та належно підготувати фахівців з управлінського обліку [2].

Для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки необхідно удосконалювати його ключовий інформаційний інститут – вітчизняну систему обліку та звітності, а отже продовжувати розвиток управлінського обліку.

Сучасні вчені перспективи розвитку обліку в торгівлі вбачають у наступних напрямках:

- розробка системи стратегічного управлінського обліку;
- формування методики управлінського аналізу;
- вдосконалення методичних інструментів управлінського обліку, зокрема: аналіз формування вартості; калькулювання на основі діяльності (ABC); калькулювання життєвого циклу; цільове калькулювання; калькулювання для безперервного вдосконалення;
- регулювання управлінського обліку на галузевому рівні (розробка галузевих методик організації управлінського обліку, інструкцій з визначення собівартості продукції та проведення управлінського аналізу);
- наукове обґрунтування ефективної моделі управлінського обліку з урахуванням як зовнішніх, так і внутрішніх чинників [3].

Отже, управлінський облік є важливим чинником, що впливає на успішність ведення бізнесу. Його недооцінка і недостатній розвиток та рівень впровадження на торгівельних підприємствах може мати значні деструктивні наслідки. Адже чітке виокремлення та аналіз сильних сторін і слабких місць бізнесу дає змогу швидко адаптуватись до мінливих зовнішніх умов, а з допомогою стратегічного управлінського обліку – передбачити можливі небезпеки та уникнути їх чи мінімізувати збитки. Як бачимо, нехтування управлінським обліком в сучасному конкурентоспроможному середовищі є неприпустимим. Підприємствам необхідно запроваджувати систему управлінського обліку відповідно до його організаційної структури, потреб та цілей діяльності.

Список використаних джерел

1. Лігоненко, Л. *Інноваційний вектор розвитку торгівлі в Україні / Л. Лігоненко, Г. Красневич // Товари і ринки. — 2011. — № 1. — С. 7–14.*
2. Пруднікова Ганна. *Особливості класифікації видів диверсифікації діяльності торговельного підприємства із урахуванням сучасних умов господарювання. // Науковий вісник Одеського національного економічного університету – 2014. – №1*
3. Язвінська, Н. *Стратегічні орієнтири маркетингової діяльності підприємства/ Н. Язвінська // Маркетинг в Україні. — 2013. — № 2(77). — С. 46-50*

Світлана ВАКУН

науковий керівник:
канд.наук.з держ.упр., доц. Ляхович Г.І.
ІФННІМ THEY

ДОКУМЕНТУВАННЯ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Аудит нематеріальних активів вважається трудомістким видом аудиту, що пов'язано зі складністю забезпечення достовірної оцінки нематеріальних активів та її значною залежністю від впливу зовнішніх факторів. При перевірці нематеріальних активів аудитор має зважати на їх специфічність, адже відсутність матеріально-речової форми, використання протягом досить тривалого періоду, високій ступінь ризику щодо можливих доходів у майбутньому від їх використання – є не остаточним переліком питань, що вносить труднощі в процес проведення такого аудиту.

Про необхідність використання спеціальної документації в процесі проведення аудиту нематеріальних активів зазначають А.В. Бодяко, Н.М. Бразілій, Р.П. Булига, О.С. Дьяконова, Ф.В. Голубев, Н.А. Голубєва, В.А. Гузь, В.С. Карагод, О.Я. Карп'як, Я.С. Карп'як, А.В. Посохіна, С.В. Пономарьова, Л.І. Ріжко, Т.М. Рогулєнко, О.В. Сметанко.

На етапі підготовки до проведення аудиту нематеріальних активів розробляється і документально оформлюється програма та план проведення перевірки операцій з нематеріальними активами. В таких документах передбачають, які аудиторські процедури і в якому обсязі необхідно виконати для збору аудиторських доказів, причому кількість інформації, необхідної для аудиторських оцінок, не регламентується. Також вказують період проведення аудиторської процедури, виконавця чи групу виконавців, джерела інформації тощо. Такі документи виступають в ролі допоміжної пам'ятки дій аудитора і впливають на ефективність проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів вцілому.

В процесі проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів аудитор використовує робочі документи, в яких фіксує отриману інформацію і висновки, що він робить. В основному пропозиції щодо розробок такої робочої документації надходять з дисертаційних досліджень. Так, Н.М. Бразілій [1] у